

Utvidgning och nybildning av Stafsäters naturreservat i Linköpings kommun, Östergötlands län

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4§ miljöbalken det område som avgränsats enligt bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. I och med detta beslut upphör tidigare beslut om bildande av naturreservatet Stafsäters lövskog, d.nr 2310-10156-93. Utvidgningen avser hagmarken Sörängen belägen ca 800 m S. om gården (markerat med diagonalt randigt raster). Länsstyrelsen beslutar samtidigt att naturreservatet i sin helhet byter namn till Stafsäters naturreservat.

Syfte

Syftet med Stafsäters naturreservat är att:

bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftslivet samt skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer och skyddsvärda arter samt förbättra betingelserna för rödlistade arter

Syftena ska nås genom att Labbenäs (delomr. 5) och Sörängen (delomr. 6) fortsätter hävdas genom bete och återkommande röjning så att de bevarar sin karaktär av relativt öppna ädellövskogmarker med jätte-ekar och gamla lindar. Detta får dock inte hindra etablering av nya ekar. Delområdet som kallas Engelskan (delomr. 3) bör på sikt restaureras till hagmark med relativt tätt träd- och buskskikt. Detta gäller också delomr. 1 och 2 som ligger i anslutning till permanent betesvall och ganska enkelt kan införlivas i betet. I övrigt (delomr. 4) lämnas lövskogarna orörda med undantag av inträngande granar och att viss frihugning av gamla lövträd tillåts.

Föreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det utöver vad som annars gäller inte tillåtet att

- anbringa affisch, inskrift, plakat, tavla eller liknande
- anlägga väg, stig, campingplats eller uppställningsplats för fordon.
- bedriva täkt
- gräva, schakta, spränga, borra, dika, dämna, utfylla, plöja, rista, hacka eller måla eller utföra annan mekanisk markbearbetning

- anordna upplag annat än tillfälliga i samband med reservatsskötsel, med undantag av att befintliga upplagsplatser vid områdena 2, 4 och 6 får användas samt att rastkoja tillfälligt får sättas upp i Sörängen i samband med skogliga åtgärder i omgivningarna
- tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel
- använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
- dra fram rör, dumpa, invalla, kulvertera dike, lägga igen dike, måla, odla, tippa
- uppföra stängsel annat än för jordbukets behov
- göra ingrepp i vegetationen annat än enligt skötselplan
- omföra betesmark till åker eller skogsmark
- avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd med annat syfte än att höja de biologiska/ekologiska värdena.
- ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, med undantag av att sly och grenar får borttagas 5 m. in på reservatsområdet och vid vägar om det skuggar annan gröda. De julgranar som planterats i omr. 3 och 4 får tas bort när de uppnått rätt storlek dock senast före utgången av år 2002
- rensa diken, rensa i vatten, muddra med undantag av rensning av diken med traktorgrävare vid område 2 och 4 samt att uppläggning av massorna vid sidan av diket och dämning vid bäcken i SO hörnet av omr. 3 tillåts
- göra ingrepp i vatten
- inplantera främmande växt- och djurarter
- uppföra vindkraftverk, byggnad, ny byggnad, mast, torn eller annan anläggning
- ta bort eller skada odlingsröse
- uppföra luft- eller markledning
- upplåta området för lägerverksamhet eller militära övningar
- upplåta mark för orientering eller annan idrottstävling
- anordna motor- eller skyttebana för övning eller tävling
- framföra fordon med undantag av uttransport av fälld älg och att traktor och timmerlastbil får köras på befintlig brukningsväg genom Sörängen och att åtgärder som gör att lastbilen kan köra såsom enstaka sprängning av stenar och kapande av utstickande grenar kan utföras i samråd med reservatsförvaltningen Vidare tillåts undantagsvis transport med skotare genom Sörängen (omr. 6) när det ej går att komma åt områden på annat sätt.
- För samtliga naturvårdsåtgärder gäller att de får ske endast i enlighet med fastställd skötselplan.

Förbuden enligt ovan skall inte utgöra hinder att utnyttja och underhålla befintliga vägar/ basvägar och 3 meters vägren från körbanans kant och så att timmerbil med släp kan passera, inom eller i anslutning till reservatet.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna att tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning och information om reservatet
2. skötsel och dokumentation i enlighet med fastställd skötselplan. Områdena 1, 2, 3, 5 och 6 kan upplåtas för bete eller slåtter, med undantag av att det vid bete av område 3 ska undantas ett område på ca 3 ha som skydd för viltet och för forskningsändamål. Vid betesdrift ska elstängsel användas. I övrigt lämnas lövskogsområdena orörda med undantag för frihuggning av gamla lövträd
3. iordningställande av anordningar för friluftslivet som anges i fastställd skötselplan
4. att vägar som har direkt anslutning till reservatet får användas av reservatsförvaltarens personal för tillsyn av reservatet. Uppkommer skada på vägar till följd av reservatsskötseln skall markägaren kompenseras för detta.

Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas inom reservatet, är det utöver vad som annars gäller inte tillåtet att

- göra upp eld
- tälta eller ställa upp husvagn eller liknande
- plocka eller gräva upp växter eller svampar eller delar av dessa med undantag för bär och matsvamp
- bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
- störa djurlivet genom att t ex klättra i boträd eller samla ryggradslösa djur, med undantag av insamling av evertebrater som sker efter samråd med Länsstyrelsen och där Länsstyrelsen får en rapport om vilka arter som hittats
- utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet
- utnyttja reservatet i kommersiellt syfte utan tillstånd av Länsstyrelsen

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för de åtgärder som krävs för reservatets vård och skötsel, inklusive uppföljning och dokumentation.

Skötselplan

Med stöd av 3§ förordningen om områdesskydd (SFS1998:1252) enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 2.

Naturvårdsförvaltare för naturreservatet skall vara Länsstyrelsen Östergötland.

Skäl för beslutet

Merparten av området utgörs av mycket värdefulla ädellövskogar med vidkroniga ekar, lindar m m i olika åldrar samt äldre lövskogar med starkt inslag av ädellövträd. En stor mångfald av växter, djur och svampar knutna till gamla solexponerade ädellövträd finns, bl a många rödlistade arter av insekter, lavar och vedsvampar. Värdena är till stor del knutna till de gamla ihåliga träden. Området har höga botaniska, mykologiska, ornitologiska och entomologiska värden. Området bör särskilt skyddas på grund av dessa höga biologiska värden. Området utgörs till viss del av det i EU:s habitatdirektiv prioriterade habitatet ” Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ” (9070).

Ärendets handläggning

De mycket höga naturvärdena inom Stafsätters naturreservat dokumenterades i samband med Länsstyrelsens inventering av naturvärden i eklandskapet S. om Linköping och Skogsvårdsstyrelsens inventering av nyckelbiotoper på fastigheten år 1990 respektive 1997. I samband med bevarandearbetet i eklandskapet fastslogs att naturvärdena i området var så höga att området borde undantas i sin helhet från skogsbruk och avsättas som naturreservat. Vid det tillfället undantogs det nu aktuella området Sörängen då det antogs att det områdets värden bevarades genom EU:s miljöstöd. Den nuvarande bedömningen är dock att de värdefullaste områdena bör skyddas som naturreservat även om de i princip bevarar sina naturvärden bara genom EU:s miljöstöd.

Sörängen (delomr. 6) och Labbenäs ekhage (delomr. 5) ingår även i ett nationellt projekt, som med stöd av medel från EU:s LIFE-fond och Naturvårdsverket, har till syfte att bevara läderbaggens (*Osmoderma eremita*) habitat i Sverige.

Remiss och remissyttranden

Efter värdering och förhandling med markägaren samt utbetalning av ekonomisk ersättning från Naturvårdsverket, remitterades Länsstyrelsen förslag till beslut inklusive skötselplan till Naturvårdsverket, Skogsvårdsstyrelsen i Östra Götaland, Linköpings kommun och Naturskyddsföreningen i Linköping. Linköpings kommun har yttrat sig. Linköpings kommun tillstyrker reservatsbildningen och skötselplanen i stort. Kommunen framför synpunkter på skötselplanen som Länsstyrelsen åtgärdat.

Lämplig användning av markområde

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 och 4 kap Miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av Stafsätters naturreservat är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att åtgärden överensstämmer med gällande kommunal översiktsplan.

Bedömning av påverkan på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) göra en konsekvensbedömning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i allemansrätten inte påverkas negativt. Vissa inskränkningar krävs för att uppnå syftet med reservatet. Information om naturen i området torde öka allmänhetens möjligheter till rekreation.

Hänvisning för överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 4 (formulär 115, Miljödepartementet)

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket Länsstyrelsen i plenum fattat beslut, har förutom föredraganden deltagit länsrådet Magnus Holgersson, länsassessorn Jan Kaller, samhällsbyggnadsdirektören Leif Jonsson biträdande länsantikvarien Carin Claréus och avdelningsdirektören Sverker Kärrsgård. I styrelsens beslut deltog landshövdingen och ledamöterna Bo Pettersson, Anders Senestad, Sven E Andersson, Lars Wallin, Gertrud Hermelin, Cecilia Ambjörn, Carl G Nilsson, Sonia Karlsson, Sven Eric Nilsson, Sven Brus och Elisabeth Gustavsson samt suppleanterna Britt Olauson, Elisabeth Edlund och Margareta Borggren.

Björn Eriksson
Landshövding

Kjell Antonsson
Byrådirektör

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Remissyttranden och länsstyrelsens kommentarer
4. Hur man överklagar, formulär 115

akten (naturreservatsdossier)

2001-06-21

sid 6
2310-10427-00

Sändlista

Markägaren Robert Ekman, Stafsäters egendom, 590 55 STUREFORS

Kopia till

Naturvårdsverket

Linköpings kommun

Skogsvårdsstyrelsen, Östra Götaland

Reservatsförvaltaren, Bo Gustafsson

Linköpings kommun, kommunlantmäteriet, 581 81 Linköping

Lantmäterimyndigheten, Box 476, 581 05 Linköping

Länets författningssamling

Objektsregistret

Tidningskungörelse

Naturskyddsföreningen i Linköping